

Kulturrådets strategi för internationell verksamhet 2011 – 2013

Inledning

Internationaliseringen av svenskt kulturliv är viktig av en rad olika skäl. Den konstnärliga utvecklingen stärks av ökade samarbeten och kontakter mellan kulturlivet i Sverige och aktörer från övriga världen. Öppenhet och mobilitet för konstnärliga utövare är avgörande för förnyelse och utveckling. En stärkt interkulturell utveckling är en förutsättning för ett varierat kulturutbud av hög kvalitet tillgängligt för alla. Möjligheten för kulturaktörer i Sverige att möta en internationell publik bidrar till att stärka det professionella kulturlivet i landet.

Utgångspunkter

Utgångspunkt för Kulturrådets arbete är de nationella, kulturpolitiska målen. Där anges att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att detta ska uppnås ska kulturpolitiken bl.a. främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.

Av Kulturrådets instruktion¹ framgår att ”internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete ska integreras i myndighetens verksamhet”. Detta innebär att internationella perspektiv ska genomsyra hela Kulturrådets verksamhet. Enligt instruktionen ska Kulturrådet också ”samverka och samråda med statliga, kommunala och landstingskommunala myndigheter samt med institutioner och andra organ”.

En särskild strategi för att stärka en interkulturell utveckling inom Kulturrådets verksamhetsområde har antagits av Kulturrådets styrelse². I denna strategi konstateras att det internationella och det interkulturella området har gemensamma beröringspunkter och att de två perspektiven har bäring på varandra, men att de dock inte kan likställas.

¹ Förordning (2007:1186) med instruktion för Statens kulturråd

² Strategi för att stärka en interkulturell utveckling inom Kulturrådets verksamhetsområde (KUR 2009/5300)

1.1 Mål

Det internationella perspektivet ska genomsyra hela Kulturrådets verksamhet, så att Kulturrådets verksamhet bidrar till att stödja och stimulera ökad internationalisering av kulturlivet. Kulturlivets internationalisering ökar när:

- fler konst- och kulturutövare i Sverige ges möjlighet att presentera sin verksamhet, vara närvarande och efterfrågade i utlandet
- fler konst- och kulturutövare ges möjlighet att ta del av internationella kulturmöten som bidrar till att utveckla deras konstnärliga uttryck
- fler människor i Sverige ges tillgång till en mångfald av konst och kultur från hela världen
- den kulturella dimensionen i Sveriges samlade utlandskontakter stärks

1.2 Delmål

1.2.1 *Kulturrådets bidragsgivning*

Ett av Kulturrådet viktigaste verktyg för att stärka internationaliseringen är Kulturrådets internationella bidragsgivning³. Syfte, mål och former för utlysningar bör utvecklas så att de blir tydliga för dem som söker stöd. Även Kulturrådets övriga bidragsgivning kan och bör i högre grad bidra till att stärka den internationella utvecklingen.

För att den internationella och den ordinarie bidragsgivningen ska samverka för att stimulera ökad internationalisering, bör särskilda internationella handlingsplaner för de olika konstområdena tas fram, utifrån modell av Kulturrådets strategi för det internationella litteratursamarbetet⁴. Dessa handlingsplaner ska främst styra Kulturrådets insatser, men bör också ta hänsyn till andra myndigheter inom kulturområdet och deras verksamheter.

³ Bidrag fördelas med stöd av *Förordning (2008:556) om statsbidrag till internationell och interkulturell kulturverksamhet* samt *Förordning (2007:1435) om stöd till internationellt utbyte och samarbete på litteraturområdet*.

⁴ *Kulturrådets strategi för det internationella litteratursamarbetet* (KUR 2008/3997)

Kulturrådet ska både arbeta för att möta de behov som finns från kulturlivet, men också använda bidragsgivningen strategiskt och i samverkan med andra parter för att på så vis stärka kulturlivets internationalisering.

1.2.2 *Samverkan på statlig, regional och kommunal nivå*

Vid sidan om Kulturrådets uppdrag att stimulera internationella kultursamarbeten, arbetar merparten av Kulturdepartementets övriga myndigheter och institutioner med egna internationella uppdrag. I vissa fall kan det vara både strategiskt riktigt och finnas samordningsvinster i en ökad samverkan mellan Kulturrådet och dessa myndigheter och institutioner. Kulturrådet har av regeringen getts ett särskilt ansvar för att utveckla internationaliseringen inom hela kulturområdet⁵, vilket också kräver ökad samverkan mellan myndigheter och institutioner.

Riksdagen fattade i december 2009 beslut om att införa en ny modell för fördelning av statliga bidrag till regional kulturverksamhet. Enligt modellen beslutar Kulturrådet, efter samråd med övriga berörda myndigheter och med utgångspunkt i regionernas kulturplaner, om bidrag till respektive landsting/region. I detta arbete bör Kulturrådet fungera samordnande vad gäller att stärka internationaliseringen av svenskt kulturliv både regionalt och nationellt, och det internationella arbetet bör därför också kopplas till arbetet med samverkansmodellen.

1.2.3 *Samverkan med andra politikområden*

Bland de mål som Kulturrådet satt upp för sitt internationella arbete ingår att arbeta för att stärka kulturens roll i Sveriges samtliga utrikeskontakter. Kulturen ingår ofta som en komponent i Sverigefrämjande eller kan användas som metod för att uppnå fattigdomsbekämpande mål. Bland de kulturella och kreativa näringarna finns växande branscher med stor exportpotential. Kultur och kulturaktörer har identifierats som viktiga komponenter i arbetet med att stärka demokrati och yttrandefrihet globalt. Uppdraget att verka för ett ökat antal fristäder för förföljda författare är ett exempel på detta.

Kulturrådet bör arbeta för att andra departementet och dess myndigheter ser vikten av att samarbeta med konst- och kulturutövare, samt tar tillvara den kompetens som finns inom kulturområdet inom sina verksamhetsområden.

⁵ Budgetpropositionen för 2011 Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid (sid. 47)

På ett antal svenska ambassader finns kulturråd utsända av Kulturdepartementet. Kulturrådet bör utveckla former för stärkt samverkan med dessa kulturråd, då målen för deras verksamhet i mångt och mycket överensstämmer med Kulturrådets.

1.2.4 *EU*

Arbetet inom EU påverkar i hög grad möjligheterna för en stärkt internationalisering inom Kulturrådets verksamhetsområde. Kulturprogrammet, men även andra EU-program som strukturfonder, Socialfonden, EU:s utvidgningsprogram etc. blir allt viktigare källor till stöd för kulturverksamhet både i Sverige och utomlands. Inom EU bedrivs också utvecklingsfrågor som påverkar Kulturrådets interna arbete. Kulturrådet bör därför se över möjligheten för att arbeta för ett stärkt svenskt deltagande inom EU:s olika samarbeten.

Kulturrådet ska under 2011 lämna en redovisning till Kulturdepartementet med förslag på insatser och exempel på framgångsfaktorer för att stärka svensk medverkan i EU:s kulturprogram. Utifrån de slutsatser som framkommer i denna rapport, bör Kulturrådet utveckla sitt externa och interna arbete.

1.2.5 *Kommunikation och information*

Målen för Kulturrådets externa kommunikation är att Kulturrådet ska vara en viktig aktör inom svensk kulturpolitik, en viktig kunskapskälla inom kulturområdet, samt en förtroendeingivande, professionell och öppen myndighet. Den externa webbplatsen är identifierad som Kulturrådets viktigaste externa kommunikationskanal.

Den internationella dimensionen vad gäller Kulturrådets kommunikation bör stärkas, i linje med de mål och verktyg som kommunikationspolicyn identifierat. Detta innebär att Kulturrådets webbplats bör ha relevant information på andra språk än svenska och att internationella målgrupper bör identifieras. Målgruppernas behov samt Kulturrådets kompetens bör vara styrande för kommunikationsinsatsernas innehåll.

Kommunikationsplaner på projektnivå bör tas fram för Kulturrådets egeninitierade internationella verksamhet och den strategiska bidragsgivningen.

1.2.6 *Omvärldsbevakning och behov av kunskap/kompetens*

En systematiserad omvärldsbevakning i syfte att stödja Kulturrådets kompetens vad gäller internationella frågor är nödvändig, inte minst för att kunna utveckla den strategiska bidragsgivningen och de insatser som krävs för att fungera samordnande gentemot andra parter. I omvärldsbevakningen bör ingå att Kulturrådet ska besitta kunskap om utveckling och tendenser av kulturlivet internationellt, om arenor och händelser som är viktiga för svenskt kulturliv, samt om pågående internationella samarbeten där svenska aktörer ingår. Kulturrådet bör också hitta former för att förmedla denna kunskap.

Kulturrådet och de verksamheter som stöds av Kulturrådet ingår i en rad internationella nätverk. Kulturrådet bör stärka sitt eget internationella nätverk genom att kartlägga behoven av kontakter och omvärldsbevakning inom det internationella området. Kulturrådet bör också i högre grad använda sig av de internationella nätverk som det svenska kulturlivet ingår i.

För att stärka Kulturrådets interna kompetens, bör även möjligheten för att öka tjänstemannautbyte mellan Kulturrådet och relevanta myndigheter i utlandet undersökas.

Ansvar

Kulturrådets generaldirektör är gentemot styrelsen ansvarig för strategins genomförande. Arbetet med att stärka internationaliseringen berör hela myndigheten och bedrivs därför på samtliga avdelningar. Den internationella koordinatören har ett särskilt uppdrag att vara samordnande vad gäller Kulturrådets hela internationella arbete.
